

Vägledning för svenska arter i
habitatdirektivets bilaga 2
NV-01162-10
Beslutad: 20 januari 2011

Större barkplattbagge

Pytho kolwensis

EU-kod: 1925

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

BESÖK: STOCKHOLM - VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 08-698 10 00
FAX: 08-698 14 80
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Större barkplattbagge är specialiserad på gran och har specifika krav avseende på livsmiljö och substrat. Arten kräver lång kontinuitet av gransumpskog med träd äldre än 170 år och kontinuerlig tillgång till död granved. Bottenskiktet i skogen domineras ofta av fuktkrävande vitmossor. Denna typ av skog förekommer framförallt i brandrefugier, (ytor i skogslandskapet där det aldrig brinner). Träden som utnyttjas som substrat är grova vindfällda granlågor av hög ålder (ofta nära 200 år gamla), endast de stampartier vars diameter överstiger 20 cm utnyttjas. Stammarna ska sakna markkontakt utefter delar av stammen.

Larverna av större barkplattbagge livnär sig på tillväxtvävnader efter det att primära konsumenterna som barkborrar har lämnat en döende eller en död gran. Arten verkar föredra granlågor som har koloniserats av fuktighetsälskande arter som brun granbastborre, *Hylurgops glabratus*.

Reproduktion och spridning

På försommaren läggs äggen i utgångshål av barkborrarna. De nykläckta larverna utnyttjar först barkborregångarna, men skapar senare ett eget gångsystem. Äggläggning sker oftast på träd som varit döda 3-4 år, larvutvecklingen tar troligen ca 5 år. En granlåga utgör oftast bara substrat för en enda generation. Förpuppningen sker ofta på sensommaren under barken, där den fullbildade skalbaggen ligger kvar i puppkammaren över vintern.

Studier visar att större barkplattbagge kan flyga flera km, men att flertalet sannolikt inte flyger alls. Man kan anta att arten har en låg spridningsförmåga p. g. a. artens huvudsakliga förekomst i granskogar med lång kontinuitet. Experimentella studier indikerar att den potentiella spridningsförmågan för större barkplattbagge är mindre än 3 kilometer om dagen. Kunskap saknas om effekter av spridningshinder, t.ex. kalhyggen.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Starkt hotad (EN).

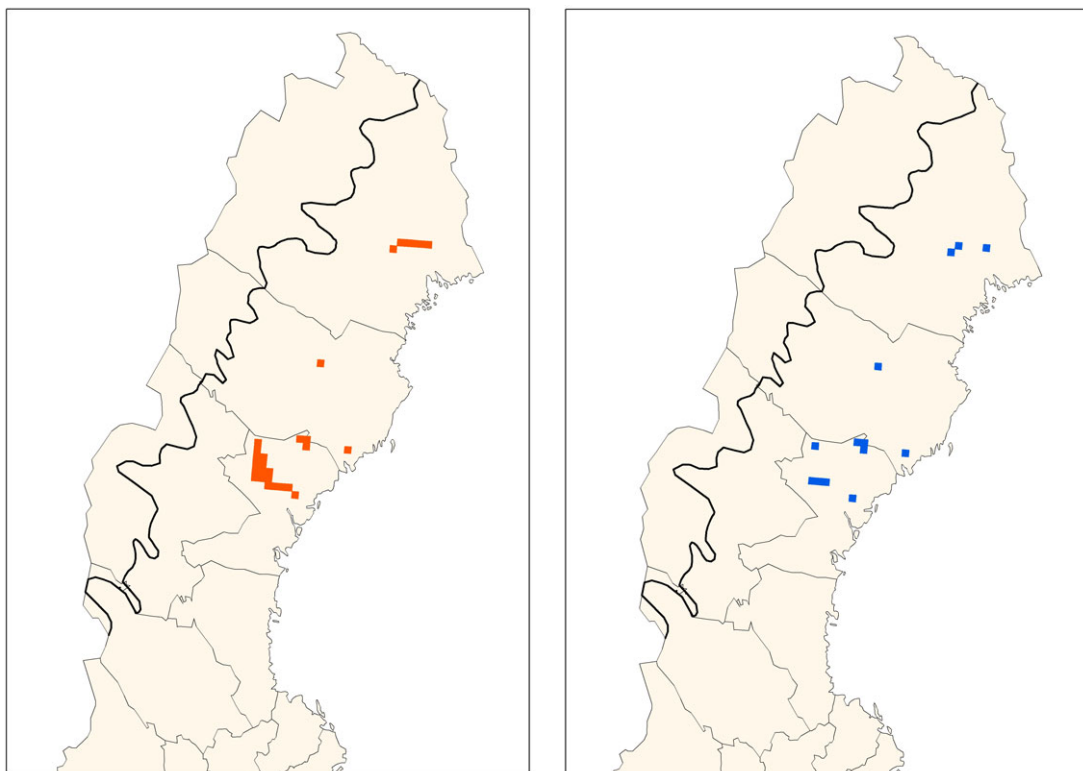
Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpökade för arten (antal)		11		11
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)		2 802		2 802
Referensvärde (km ²)		20 014		20 014
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Försämring		
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)		12 - 18		12 - 18
Referensvärde (enhet ¹)		100		100
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Försämring		
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Försämring		
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Stabil		
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Försämring		

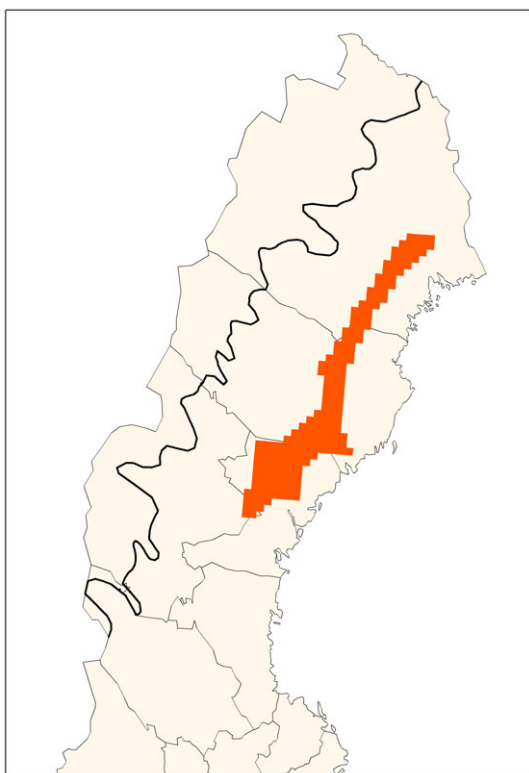
¹ Enhet för artens population är antal lokaler.

Kommentarer till rapporterade uppgifter

Referensvärdet för utbredningsområde och populationsstorlek har satts så att populationerna i Norrland inre skogsområden ska förstärkas och ett sammanhållet utbredningsområde ska finnas

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Figur 2. Gynnsamt utbredningsområde i Sverige.

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Arten är beroende av äldre granskog med kontinuerlig tillgång på grånågor i fuktig miljö. Större barkplattbagge missgynnas av storskaliga störningar som trakthyggesbruk som både skadar dess livsmiljö (gransumpskog) och substrat (grånågor).
- Förändrad hydrologi i form av markavvattning. Det utökade vägnätet har också ofta inneburit att mark dränerats vilket förändrat hydrologin i intilliggande skog.
- Större barkplattbagge missgynnas av fragmentering då den har låg spridningsförmåga.
- Slumpmässigt utdöende på grund av fragmentering. Dagens utbredningsmönster, med få spridda lokaler med ringa eller ingen kontakt mellan olika lokala populationer, är resultatet av fragmentering av artens tidigare mer sammanhängande utbredning i norra Sverige.

Bevarandeåtgärder

- Gängse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Genomförandet av Åtgärdsprogram för större barkplattbagge.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Den ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av arten är fredade enligt 1-4 stycket 4§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa, fånga eller döda arten, eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatsen samt att skada eller samla in ägg.
- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23§ Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

Mål – utbredning & förekomst	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Utbredningsområdet för större barkplattbagge ska vara minst 20 014 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

Mål – population	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Det ska finnas minst XX individer av större barkplattbagge i boreal region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Större barkplattbagge ska finnas på minst 100 lokaler i boreal region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX individer av större barkplattbagge på lokalen YY.	Lokal	Aktivt eftersök av erfarna entomologer.	Antal individer	Vart 6:e år

Mål – livsmiljö	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Det ska finnas minst XX km ² lämplig livsmiljö (äldre sumpgranskog med god hydrologi) för större barkplattbagge i artens gynnsamma utbredningsområde / området YY.	Nationell / Område	Uppföljning av naturtyperna.	Antal km ²	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX km ² sedan 2010 restaurerad livsmiljö (mål: äldre sumpgranskog med god hydrologi) för större barkplattbagge, 1-2 km från varje lokal för arten / lokalen YY.	Nationell / Lokal	Uppföljning av naturtyperna.	Antal km ²	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX lågor med lämpligt substrat (* bl.a. minst 50 cm grova) för större barkplattbagge på lokalen YY.	Lokal	Räkning av död ved.	Antal lågor	Vart 6:e år

Kommentarer

Minimivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av förekomst och livsmiljö vart 6:e år.

* Lämpligt substrat vidareutvecklas och definieras i Åtgärdsprogrammet för arten.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Bohman, P., & Wedman, A. (2006) Inventering av större barkplattbagge, *Phyto kolwensis*, 2005. Rapport 2005:6. Länsstyrelsen i Västernorrland. Härnösand.

Burakowski, B. 1962. Biologisch-morphologische beobachtungen über *Pytho kolwensis* C. Sahlb. (Coleoptera, Pythidae) in Polen. *Fragmenta Faunistica* 10: 173-204.

Jansson, A. & Palm, T. 1936. Resultat av en coleopterologisk studieresa till nordvästra Jämtlands fjälltrakter. *Ent. Tidskr.* 57: 180–226.

Krogerus, R. 1921. För provinserna Karelia ladogensis (Kl) och Isthmus karelicus (IK) nya eller annars intressanta coleoptera insamlade juni 1920 och 1921. *Notulae Ent.* 1: 113–115.

Lundberg, S. 1955. Iakttagelser över vedskalbaggar från Norrland och Uppland. *Ent. Tidskr.* 76: 166–169.

Lundberg, S. 1960. Bidrag till kännedomen om svenska Coleoptera. 3. *Ent. Tidskr.* 81: 108–112.

Lundberg, S. 1989. Sällsynta skalbaggar från gammal granskog i Blåkölen-reservatet i Norrbotten. *Ent. Tidskr.* 110: 139–144.

Muona, J. & Viramo, J. 1986. The Coleoptera of the Koillismaa area (Ks), north-east Finland. *Oulanka reports* nr. 6: 48.

Palm, T. 1946. Coleopterfaunan i en jämtländsk lavgranskog. I. Träd och trädsvamp-faunan. *Ent. Tidskr.* 67: 109–139.

Pettersson, R. 1981. Entomologisk undersökning av urskogen på Vändåtberget. *Biologisk grundutbildning Umeå. Rapportserie* 1981:5.

- Pettersson, R. 1983. *Pytho kolwensis* C. Sahlberg - en av skogsbruket hotad trädskalbagge. *Natur i Norr* 2: 23–29.
- Pettersson, R. 1984. I Norrland av storskogsbruket missgynnade och hotade trädskalbaggar. *Natur i Norr*. 3(1): 33–45.
- Pettersson, R. 1985. Ny lokal för *Pytho kolwensis*. *Natur i Norr*. 4: 84.
- Pettersson, R. 1986. Stor barkplattbagge nu känd från Lycksele lappmark. *Natur i Norr*. 5: 8.
- Pettersson, R. 1990. Åter igen en ny lokal för stor barkplattbagge (*Pytho kolwensis*) i Ångermanland. *Natur i Norr*. 9: 43.
- Pettersson, R. 1993. Altarliden lever kvar som naturskog! - Södra Lapplands andra förekomst av stor barkplattbagge (*Pytho kolwensis*) i Ångermanland. *Natur i Norr*. 12: 53–54.
- Pettersson, R. 1996. *Pytho* igen! *Natur i Norr*. 15(2): 110–115.
- Pettersson, R. 2007. Åtgärdsprogram för större barkplattbagge. Naturvårdsverket, Stockholm. (remissversion)
- Pollock, D. A. 1991. Natural history, classification, reconstructed phylogeny and geographic history of *Pytho* Latreille (Coleoptera: Heteromera: Pythidae). *Mem. Ent. Soc. Canada*, no. 154: 33–35.
- Saalas, U. 1933. Die Fichtenkäfer Finnland II. *Ann. Acad. Sci. Ent. Fenn. Ser. Tom.* 22(1): 244–257.
- Saalas, U. 1933. Anteckningar över tvenne exkursioner i Kolva urskogar i Yläne socken för mer än 100 år sedan. *Notulae Ent.* 13: 47–49.
- Siitonen, J. & Saaristo, L. 2000. Habitat requirements and conservation of *Pytho kolwensis*, a beetle of old-growth boreal forest. *Biol. Conserv.* 94: 211–220.
- Wirén, E. 1945. Bidrag till kännedomen om coleopterfaunan i norra delen av det nordsvenska barrskogsområdet. *Ent. Tidskr.* 66: 23–43.

Övergripande litteratur

- Ehnström, B & Waldén, H. W. 1986. Faunavård i skogsbruket - Den lägre faunan. *Skogsstyrelsen, Jönköping*. p. 277.

Länkar

Pettersson, R. & Ehnström, B. 1997. Phyto kolwensis, större barkplattbagge. Artfaktablad. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

http://www.artdata.slu.se/rodlista/Faktablad/pyth_kol.PDF

Kontaktuppgifter

Jonas Sandström

jonas.sandstrom@artdata.slu.se

018-67 25 47

ArtDatabanken

Bäcklösavägen 10

Box 7007

750 07 Uppsala